

Dato: 21-02-2025

Social- og Boligministeriet

Sendt til udsattevoksne@sm.dk, ckkj@sm.dk

Sagsnr. 2024 – 3634, Doknr. 946944

Høring over Forslag til Lov om ændring af lov om social service og lov om almene boliger mv. (Indførelse af beløbsgrænse på 10 pct. for alternative tilbud og almene plejeboliger ved benyttelse af ret til frit valg for personer med betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne)

Foreningen Svær Autisme fremsender hermed høringssvar på ovenstående lovforslag.

I forklædet til lovforslag fremgår blandt andet:

... ”Ekspertudvalget udgav i april 2024 deres endelige rapport med anbefalinger til en bæredygtig faglig og økonomisk udvikling på socialområdet. Det fremgår heraf, at de samlede udgifter til socialområdet er steget fra 55,2 mia. kr. i 2018 til 59,7 mia. kr. i 2022, hvoraf udgifterne på voksenområdet steg med 3,6 mia. kr. (2023-priser). Det fremgår endvidere, at udgiftsstigningen på voksenområdet særligt er sket på botilbudsområdet.” ...

Uddrag side 10

Præmissen om de stigende udgifter er et falsum

Rapporten fra 2024 bruger et historisk lavt referenceår som sammenligningsgrundlag for løbende udgifter.

Sammenlignes med andre år er der ikke tale om en stigning tværtimod. Ydermere er der ikke tale om at botilbud på handicapområdet er blevet dyrere, hverken pr. borger eller samlet set.

I ekspertudvalgets rapport sammenblender man i øvrigt botilbud til mennesker med handicap med herberger, kvindekrisecenter mv.: Tilbud der er blevet oprettet flere af, og som derfor booster de samlede udgifter på det højt specialiserede socialområde.

Nedenfor ses et uddrag fra Danmarks statistik der viser at udgiften til området til botilbudsområdet §108 mellem 2015 frem til 2023 er faldet:

Ydelse efter Servicelovens §108 (her er der en del manglende rapportering, så 8-10 kommuner er udeladt, herunder Københavnskommune).

Handicapydelse efter ydelsestype, område og tid									
<i>Enhed: Antal</i>									
Eksklusiv kommuner som har fejlr:	2015K4	2016K4	2017K4	2018K4	2019K4	2020K4	2021K4	2022K4	2023K4
Udgifter til §108 i mio	4084,5	3941,9	3722,3	3533,8	3469,1	3489,3	3554	3645,3	3673,7

Data fra Danmarks Statistik

Ydelse efter Servicelovens §108 (alle kommuner, inklusiv kommuner der ikke har rapporteret i 2015, 16 og 17, for eksempel Københavns kommune hvorfor faldet mellem 2015 til 2023 må formodes at være en del større)

Handicapydelse efter ydelsestype, målgruppe og tid									
<i>Enhed: Antal</i>									
	2015K4	2016K4	2017K4	2018K4	2019K4	2020K4	2021K4	2022K4	2023K4
Længerevarende botilbud inkl. tilknyttede yd	299,1	301,6	279,6	282,7	281,8	299	317,7	331	346
	4863,8	4760,3	4500	4302,9	4242,2	4318,5	4357,2	4484,3	4543,6

Data fra Danmarks Statistik

Ønsker man at vide mere, kan man genfinde informationen her:

<https://www.statistikbanken.dk/statbank5a/default.asp?w=1536>

Tvivlsomt datagrundlag for nuværende udregninger

Kommunernes datagrundlag er ifølge ekspertudvalgets egen rapport så usikkert, at der for en række tal kun er trukket data fra halvdelen af landets kommuner.

Det viser en uens registreringspraksis og vi er bekendt med mange forskellige måde at budgettere og opgøre udgifter på fra kommune til kommune. Det gør det stort set umuligt at

vide hvorvidt der er sket en reel udgiftsstigning på området, eller hvorvidt der er sket opgaveglidninger, så vel som ændret budgetteringspraksisser.

Kommunerne har ikke styr på borgernes behov på aggregeret niveau: Afspecialisering i vente

I Danmark findes ikke en central måde at vurdere hvor støttekrævende en borger er. Mennesker med en universitetsuddannelse og ble-brugende borger uden sprog kan være registreret med præcis samme diagnose (fx infantil autisme). Det gør det umuligt at sammenligne et dyrt og et billigt tilbud, fordi der ikke er nogen central måde at vide om de to botilbud kan tilbyde det samme. Hvis et privat botilbud skal kunne matche kommunale takster, så skal der som minimum være bedre måder at kunne sammenligne service. Især de mere støttekrævende borgere differentieres slet ikke godt nok, på trods af stor variation i gruppen – her er tale om dem, som typisk kaldes ”særligt dyre enkeltsager”, og som ganske ofte udgør en distinkt gruppe af borgere, der slet ikke kan sammenlignes med andre støttekrævende borgere.

Det vil betyde at de tungeste borgere inden for en given kategori vil få svært ved at blive placeret da de økonomisk u-attraktive. Det kan blive et reelt problem for kommuner som vil få svært ved at placere de mest støttekrævende borgere.

Med andre ord er der en stor sandsynlighed for, at lovforslaget vil føre til yderlig afspecialisering på det højt specialiserede socialområde.

På det højt specialiseret socialområder er der i dag så få tilbud til vores målgruppe, at det er diskutabelt om der overhovedet er et reelt frit valg. Det er bydende nødvendigt at der i fremtiden (som i dag) er mulighed for at vælge mellem tilbud, også selvom de er dyrere end de kommunale.

De mest støttekrævende borger er i forvejen meget svære for kommunerne at placere i forvejen og det er lidt et fatamorgana, at kommunerne selv kan løfte opgaven da de ofte ikke har et sammenligneligt tilbud.

Konkurrence

Vi deler den udbredte bekymring som både politikere, embedsfolk og mange NGO'er udtrykker, nemlig at kommunale tilbud kan kontere udgifter under andre budgetposter i en kommune. Det kan være alt fra snerydning, legepladstilsyn, service, drift, øvrige tjenesteydelser: det kan være langt mere end blot at den kommunale fejmaskine svinger en tur forbi det kommunale bosted og rydder stier mellem huse uden at sende en faktura. Det kan underminere selvejende / private botilbuds mulighed for at kunne levere et tilstrækkeligt godt tilbud indenfor en forventet økonomiramme.

Det underminerer i princippet også hele formålet med lovforslaget, da kommunen ikke sparer penge ved flere borgere i kommunale tilbud, man skjuler blot de reelle udgifter under andre budgetposter.

Ræs mod bunden

Vores forening repræsenterer nogle af Danmarks mest sårbare og støttekrævende mennesker. Det kræver ressourcer at sikre sundhed, sikkerhed, hygiejne, trivsel og et meningsfuldt liv. Der er tale om mennesker der måske ikke forstår eget navn, har brug for hjælp til basale selvhjælpsfærdigheder, har nedsat forståelse for fare, for nogens vedkommende ikke kan pege hvor det gør ondt. Mennesker der ikke selv kan igangsætte en hensigtsmæssig aktivitet uden hjælp og støtte.

Det kræver i sagens natur, ressourcer at sikre et værdigt liv, når der er behov for én-til-én støtte i mange eller alle døgnets timer. Uden denne støtte starter mistrivsel ofte ledsaget af selvskade eller udadreagerende adfærd.

Det er med andre ord ikke gratis at behandle mennesker dårligt. Tværtimod bliver det dyrere når mennesker bliver mere støttekrævende. Der er en pris at betale for en borger i mistrivsel. Der er en pris at betale for den ansatte, der rammes ved udadreagerende adfærd. Der er en pris at betale i regionen, hvis løsningen bliver massiv medicinering grundet mistrivsel. Der er en pris at betale for mindre støttekrævende beboere på bostedet som påvirkes, endelig er der konsekvenserne for familier og pårørende der rammes af nedslidning, stress og sygemeldinger

i forsøget på at kompensere for et bosteds manglende ressourcer. Så måske ses en besparelse i et regneark i en kommunal forvaltning, men samfundsøkonomisk er udgifterne blot rykket andre steder hen – ledsaget af forringet livskvalitet for en række mennesker. Det er ikke teoretiske konsekvenser, det er konsekvenser vi allerede i dag kende til.

Anbefaling: Stem nej til lovforslaget

En ting er at man ønsker at spare, noget andet er at man retfærdiggør besparelser med misledende tal og misledende konklusioner. Det er uanstændigt.

I Danmark bør vi holde fanen højt og holde fast på et ønske om at vedtage lovforslag på baggrund af retvisende fakta. Især når det gælder vores mest udsatte borgere som lever hele deres liv på andres nåde.

Vi håber på at fornuften sejrer og folketinget besinder sig således, at der også er plads til mennesker med omfattende funktionsnedsættelser i fremtiden.

Derfor er foreningens anbefaling at lovforslaget trækkes, subsidiært ved ønske om ny lovgivning, at man starter forfra med at vurdere omkostninger på området samt årsagen hertil.

Hvis lovforslaget ikke trækkes tilbage, så anbefaler foreningen at man som politiker stemmer imod lovforslaget.

Med venlig hilsen

Simon Felskov

Formand, Foreningen Svær Autisme